

VOLBA cílů

Pro správnou volbu cílů hodnotíme sestavu nepřítel z hlediska jejích vnitřních vztahů a závislostí, které mají mezi sebou její jednotlivé prvky. Existují nesporné cíle, které nabízí každá sestava nepřítel, ale zároveň je možné a nutné hledat i cíle

jiné, zdánlivě nedůležité a dosti často v praxi opomíjené. Toho docílíme jen za předpokladu rozboru cílů odpovídajících konkrétních situací, i když se může zdát, že jde o cíle dosti neobvyklé.

Dosavadní praxe

Cíle v jakékoli sestavě nepřítel dnes obvykle volíme podle hlediska, které můžeme stručně nazvat maximalistickým. Podstata úvah vedoucích k rozhodnutí co zvolit jako cíl je v tom, že na základě poměru sil před bojem (operací) stanovíme ty síly a prostředky nepřítel, které jsou nejnebezpečnější, a to z toho důvodu, že jsou buď v převaze nebo se vyznačují potenciální nebezpečností, (např. zbraně hromadného ničení). Protože však v rámci boje nebo operace vystupují jako nejdůležitější zdánlivě stále tytéž složky, totiž palebné prostředky a úderná síla, spolu s velitelskými stanovišti, které je řídí, jsou tyto tři složky vždy určenými objekty ničení — tedy cíli.

Je hostejné, zda jde o prapor nebo skupinu armád. Všechny tyto úvahy a z nich pramenící praxi můžeme bez pochyb označit jako logické a racionální. Míří totiž rovnou a bez komplikací na podstatu věci. To je hlavní klad dosavadního způsobu. Jako klady můžeme označit i návyky štábů a palebných útvarů při realizaci tohoto způsobu. Během dlouhé

doby realizování tohoto způsobu si totiž osvojily v krátkých lhůtách a bez zbytečných průtahů své povinnosti. To ovšem předpokládalo i jistou přípravu, studium těchto objektů jako cílů a neustále obnovené vědomosti o nich, čímž se znalost nepřítel v těchto směrech stala samozřejmou a pochopenou záležitostí.

Mimo kladů, tak jako každá záležitost, má dosavadní způsob i své nedostatky. Především v tom, že mnohdy jde o zjednodušení. Jednak v pojetí jako celku, jednak i při realizaci jednotlivých opatření. Samotý maximalistický pojetí je relativní, protože něco chrtit a něčeho skutečně dosáhnout je rozdílné. Můžeme tyto cíle volit, ale není správné se domnívat, že musí být za každých okolností zjištěny a zničeny.

Zjednodušení, které je nejdůležitějším nedostatkem tohoto způsobu, se projevuje zejména v tom, že odtrhuje tyto cíle od ostatních objektů, podmínek, činnosti a celé sestavy, absolutizuje je a tedy ve své podstatě zkresluje celý problém.

V této souvislosti je nezbytné, abych poukázal na to, že reálné úvahy v tomto

směru a vytypování souvislosti uvnitř cílů a mezi cíli je záležitost velmi stará a známá. Když se před lety objevily ve výzbroji NATO Honest John, Corporal a další, nikdo nepochyboval, že se stanou okamžitě cílem prvního řádu. Zároveň s tímto hodnocením jsme však slyšeli, že nejdůležitějším prvkem tohoto cíle není palebný prostředek sám, ale střelecká ústředna — tedy něco, co není možné na první pohled pokládat ani za velení, ani za živou sílu, ani za palebný prostředek. Tak tomu bylo i u jiných raketových útvarů. V případě rakety Redstone si někteří vyhodnocovatelé všimli, že opět nejdůležitějším prvkem sestavy tohoto prostředku nejsou rakety, ale ženijní rota, která vyráběla pro kapalnou pohonnou hmotu kyslíkovadla. Proč takto uvažoval?

Přede vším proto, že zjištění palebných prostředků bylo velmi svízelné. Byly jed-

nak malorozměrné, jednak setrvaly na místě jen poměrně krátkou dobu. Byly i pečlivě střeženy a vyřazením jednoho prostředku se celkem nic nestalo, protože zde byly další nebo náhradní. Stanovení prvořadosti při ničení objektů uvnitř prvořadého cíle se tedy dotklo nepalebného objektu. Přitom však prvořadost byla celému objektu přiřknuta právě ze zřetelů jeho palebného významu. Volba nepalebného objektu jako hlavního a podstatného byla zdůvodněna tím, že jeho vyřazení znamená vyřazení všeho. V prvním případě to byla střelecká ústředna, v druhém ženijní rota.

Je jen na škodu věci, že podobná hlediska hodnocení zůstala pouze u těchto prvních raketových prostředků a do jiných a hlavně dalších cílů jsme je již důsledně neaplikovali.

Složitost soudobého boje a operace

Dosavadní zvyklosti ve volbě cílů — totiž palebné prostředky, úderná síla a místa velení — můžeme velmi těžko označit za odpovídající soudobým potřebám a situaci. Snad někomu připomenou nápadnou shodu s výčtem druhů vojsk, jak jej před půl druhým stoletím uváděl Karl von Clausewitz: pěchota, jezdeckvo, dělostřelectvo...

Každý ovšem ví, jak se armády vyvíjely, co všechno dnes používají a hlavně co dnes používají k tomu, aby výše uvedené tři druhy cílů mohly vůbec něco znamenat.

Na jedné besedě při příležitosti výročí osvobození ČSR bylo na počátku rozvinutí úspěchu v armádní útočné operaci. Generálplukovník Plíjev vylíčil okolnosti dané operace a pak na závěr prohlásil: „... moje armádní rychlá skupina splnila úkol. Když jsem byl vybídnut podat návrhy na vyznamenání, navrhl jsem to nejvyšší jednomu nadporučíku automobilního vojska, který v čele proudu dopravil za armádní rychlou skupinou dělostřeleckou a tankovou municí. Bez tohoto činu nemohlo být o splnění úkolu armády řeči.“

Tuto vzpomínku uvádím proto, že již na konci druhé světové války bylo čím dál tím zřejmější, jak živá síla a palebné prostředky neznamenaají nic nebo velmi málo, pokud neexistuje dobře skloubený a v praxi bojové činnosti fungující zabezpečovací aparát. V tomto případě to byl týl. Ani dnes nemůžeme jeho význam hodnotit nebo dokonce zmenšovat. Jenomže kromě něho je dnes celá řada dalších nových a pro činnost vojsk naprosto ne-

zbytných institucí, sil, prostředků a prvků. Je přece známé, že rozhodnutí o tom, co tvoří bojovou činnost a co tuto činnost vlastně zabezpečuje, je dnes velmi obtížné a při skutečném sériovém zkoumání a úvahách se ztratí prvotní suverénita soudů o této záležitosti. Již dávno nejsou jen tři druhy vojsk a již dávno se vojsko nezabezpečuje vším potřebným samo.

Technizace přináší nejen nové, dříve netušené možnosti úspěchu, ale zrovna tak závažné možnosti obtíží. Tato druhá okolnost by nás měla zajímat při posuzování nepříteli a z něho vyplývajících rozhodnutí o volbě cílů. Potíže přetechnizovanosti, složitosti nutné závislosti a podmínek jsou přece velmi širokým polem, a to polem, které přináší rozhodující výsledky. Nebude-li dnes celý tento aparát fungovat, pak bojující živá síla a palebné prostředky nebudou moci působit. Dnešní armády jsou na těchto technických principech postaveny a jejich chod nic v tomto směru nezlepšuje, ale přímo umožňuje nebo neumožňuje. Např. zničením naváděcí soustavy AN/MSQ 18 vyřadíme celý oddíl Hawk. Přitom vyřazení této soustavy způsobí porucha na jednom zařízení — kódovače a dekódovače (DA 1593/MSQ 18). K tomu stačí jedna jediná střepina.

Je pravda, že v mnoha případech hraje rozhodující úlohu otázka času. Divizi můžeme zničit hromadným úderem jaderných prostředků, zničit hned a navždy. Divizi však můžeme vyřadit z boje i zabraněním dodávky PHM, munice nebo proviantu. Vyřadit ovšem až po spotřebování

vezených zásob. Palebné možnosti této divize neomezíme jen zničením jejich palebných prostředků, ale i nedostatkem munice, průzkumných podkladů, nepřesnostmi v topografické přípravě a podobnými způsoby.

Protože veškerou bojovou činnost i činnost, kterou nazýváme činností zabezpečovací (zatím bez nároků na přesná kritéria v tomto rozlišení), představuje vždy činnost sil a prostředků, vždy můžeme

právě o těchto silách a prostředcích uvažovat jako o cílech.

Protože jedno od druhého nemůžeme odtrhovat, neboť tvoří celek spjatý vnitřními vazbami, vždy se snažíme volit cíle z obou oblastí. Ty síly a prostředky, které mají za úkol zajistit plynulý chod bojových palebných prostředků úderné síly, jsou totiž obvykle daleko zranitelnější a snadněji zjistitelnější. Proto je výhodné právě tyto volit jako cíle.

Určování příčin a následků

Ukáží na několika případech, co znamená vyřazení jistých prvků sestavy nepřítele pro praktickou činnost palebných prostředků a živé (úderné) síly. Typickými oblastmi jsou průzkumná činnost, týlová činnost a zbrojní služba. Tím nechci říci, že jde jen o ně, ale pouze názorně ukázat, jak se jisté příčiny váží k jistým následkům v těchto celkem známých oblastech.

Funkce průzkumných prostředků představuje oblast, která dodává zprávy o druhé straně, a to především pro potřeby všeobecného rozhodování vševojskových velitelů a velitelů palebných prostředků všeho druhu. Tyto základní úkoly průzkumných sil a prostředků můžeme dále rozšířit o dodání podkladů pro činnost ostatních druhů vojsk a služeb. V každém případě je průzkum nepostradatelným činitelem v reálném posouzení situace a z toho vyplývajících odborných (technických) řešení.

Vezmeme-li např. palebné prostředky nepřítele, pak jejich funkce v boji a operaci se realizuje až na základě výsledků a u mnohých z nich je sám konečný efekt provázen neustálou součinností s průzkumnými prostředky. Každá dělostřelecká baterie nepřítele je použitelná jen tehdy, dodá-li jí průzkum podklady a potom se na realizaci palby nadále zúčastní. Vyřazení dvě — tři děla v baterii nijak nezabrání zbytku baterie v palbě. Vyřazení radiolokátor baterie k průzkumu i řízení palby však znemožní použití baterie jako celku. Uvažujeme-li o takovémto způsobu boje s nepřátelským dělostřelectvem, pak musíme znát velmi přesně možnosti všech průzkumných prostředků a vědět jakou funkci každý z nich má. Toto tvrzení o radiolokátoru je správné proto jen tehdy, když není k dispozici jiný průzkumný prostředek. Tím může být třeba zvuková jednotka nebo vzdušný průzkumný prostředek. Nastane-li ovšem situace, která objektivně znemožní použití těchto dalších prostředků i bez našeho zásahu,

pak tvrzení plně platí. Touto objektivní situací může být např. vysoké tempo postupu, které neumožní činnost zvukoměrného průzkumu nebo noc, která vyřadí vzdušný průzkum.

Správné ohodnocení funkce průzkumných prostředků u palebných jednotek předpokládá proto důkladnou znalost jejich existence, možností a vlivů konkrétně na ně působících. Nikdy nemůžeme trvale, jednou provždy, bez ohledu na situaci stanovit, který z průzkumných prostředků má klíčový význam. Jeden, někdy několik, však v konkrétní situaci tento klíčový význam má. Jeho zničení pak znemožní použití palebného prostředku, aniž by tento byl v nejmenším poškozen či dokonce zničen.

Průzkumné prostředky u takových palebných jednotek, které mohou být použity jen na základě radiolokace a rádiového spojení, mají pak naprosto prvofadý význam. To je případ celého systému protiletadlových řízených střel a stíhacího letectva. V současné době, kdy naše strana nemá k dispozici nic, co by mohlo s požadovanou přesností dodat podklad o palebných jednotkách útvarů protiletadlových řízených střel, je dokonce ničení radiolokačních zařízení těchto útvarů a jednotek jediným možným způsobem jak nejlépe vyřadit nepřátelskou PVO z boje.

Podobný význam mají i prvky řízení, výpočetní střediska, kontrolní stanoviště a ostatní prvky sestavy, které rovněž úzce navazují na výsledky průzkumu nebo je dokonce samy uskutečňují. Tento význam bude se stoupající automatizací vzrůstat.

Druhou oblastí je **týlová činnost**. Bez ohledu na to, že např. armáda USA přisuzuje týlu velmi důležitý význam z hlediska péče o jednotlivého bojovníka, je týl v použití přetechizovaných vojsk zcela nezbytnou složkou úspěchu. Prvofadý význam pro chod boje a operace má zásobování pohonnými hmotami. Vysoká vedená dávka PHM u bojujících vojsk nemůže stačit příliš dlouho, dokonce ani na

jednu operaci. Zásobování PHM je činnost velmi složitá, závislá na řadě prostředků, které ve svých jednotlivých prvcích znamenají dobré cíle. Začneme-li produktovody a jejich zařízeními, jako jsou přečerpávací a kontrolní stanice, pokračujeme-li přes stabilní i polní sklady, přes cisternový park a končíme-li výdejními a zásobovacími místy, pak na první pohled vyvstává obraz značného druhového množství cílů snadno zranitelných a ve svých důsledcích přímo znemožňujících či podstatně ovlivňujících bojovou činnost. Vzpomeneme-li třeba jen na aspekt nezdaru německé operace v Ardenách či na pozdní zásahy německých tankových divizí proti Normandii, pak faktor významu PHM můžeme demonstrovat jistě i historicky dosti přesvědčivě.

Není bez důležitosti, jaký význam zásobování PHM přikládá právě velení NATO. Bylo by proto vhodné, abychom této otázce i u nás přisuzovali příslušnou důležitost a nezůstávala jen okrajovou záležitostí.

V oblasti **zbrojní služby** můžeme především hovořit o raketách a jejich součástech. Záležitost je podobná jako u PHM. Žádná palebná jednotka nepřepřevazuje sebou takové množství raket, které by stály na celou operaci. Skladování, kontroly, montáže, přeprava, ale i odsun a opravy, to vše je v oblasti zásobování raketovou technikou zcela nezbytnou a prvořadou záležitostí a podmínkou úspěchu. Opět se tato činnost projevuje v objektech, tedy v cílech, které bychom měli soustavně postihovat průzkumem a palbou.

Posuzování nepřátelské sestavy jako celek

Z válečné historie známe případ, kdy zničení obklíčeného protivníka bylo možné zničením objektu, který neměl charakter ani úderné síly, palebného prostředku, místa velení, či nějakého prvku z ostatní množiny možných dosud uvedených cílů. Stalo se to v Tobruku, kdy zničení vodního zdroje znamenalo konec boje. Tento případ z války v poušti není tak zcela atypický a výjimečný jak se na první pohled zdá. Zobecnit totiž můžeme tu okolnost, která hovoří o celkovém zhodnocení situace a sestavy nepřítelů, o postižení všech souvislostí a podmínek. Klasický přístup by vypadal samozřejmě zcela jinak, ale v každém případě by byl zdlouhavější, nákladnější a výsledkem ne zcela jistý. Ostatně, než došlo k ohodnocení tohoto klíčového objektu, klasický způsob ničení byl dlouhý a marný.

Shrneme-li cíle, které nejsou palebnými prostředky a údernou silou či místy velení, pak jen u dosud vyjmenovaných na jakémkoli stupni můžeme hovořit o jejich početní převaze. Na vyšších stupních velení pak mají tyto druhy cílů dokonce daleko větší objem než první tři vyjmenované.

Nejde ovšem jen o počet, ale i o kvalitu a význam cílů. Představují ve svém souhrnu stejnou důležitost jako obvykle volené cíle z palebných prostředků, živé síly či míst velení.

Srovnáme-li obě oblasti, pak první (palebné prostředky, živá síla a místa velení) mají jako cíle tyto přednosti:

- po jejich vyřazení ihned ovlivní průběh boje a operace,

- soustřeďují v sobě největší nebezpečí,

- svým vyřazením změní poměr sil v hlavních ukazatelích.

Naproti tomu druhé (průzkum, týl, zbrojní služba, řídicí systémy atd.) mají jako cíle tyto přednosti:

- jsou snadnější zjistitelné a zranitelnější,

- svým vyřazením ovlivní široký okruh jiných prvků sestavy,

- jejich ničení není nákladné.

Nejdůležitější zápor představuje u první skupiny obtížnost zjištění a nákladnost ničení, u druhé projevení důsledků až za určitou dobu (kromě naváděcích systémů), dále i podrobné studium, konkrétní hodnocení a sledování, protože nemají všechny vždycky stejný význam.

Tento odkaz do historie nemá sloužit k navození atmosféry pro extrémní a originální řešení za každou cenu. Má ale připomenout, že nepřátelskou sestavu netvoří jen stále zdůrazňované palebné prostředky a živá síla. Je to aparát daleko složitější a různorodější. Nejen co do počtu a druhu objektů, ale zejména pokud se týče podmíněnosti funkcí jednotlivých prvků této sestavy. Ocenění se proto musí dít nejen v rovině porovnání kvantity a kvality nepřítelů a vlastně, tedy ve stanovení poměru sil, ale ve zkoumání těch předpokladů, které nepřátelskou kvalitu podmiňují, které umožňují, aby se vůbec jako kvalita projevila; obdobně tak i u kvantit.

Již jsem se zmínil o tom, že vyřazení cílů, které tvoří součást zabezpečení bojové činnosti, ve svých důsledcích se pro-

jeví až později v průběhu boje a operace. To je zřejmě hlavní důvod, proč jim velitelé nevěnují dostatečnou pozornost a hlavně prakticky nepřikročují k jejich ničení. Zřejmě hraje velkou úlohu vžitá představa, jakoby se válka skládala z útočných a obranných operací nepřetržitě za sebou vedených. Praxe všech válek ukazuje, že tomu tak u přibližně stejně silných protivníků není. Stejná nebo přibližně stejná síla je pak veličina, která je vyjádřena jako souhrn v poměru. Ten je naprosto stejný v případě 1 : 1 jako v případě 100:100. Nové prostředky nemohou nic měnit na konstatování, že jde o stejnou sílu. Zvláštnosti budou a musí existovat, ale analogie s dosavadní válečnou praxí se nemůžeme v tomto směru zříkat. Proto představa o válce, ve které jedna operace nepřetržitě přerůstá v druhou, je trochu odvážná.

Myšlenka o plánování a vedení války jen v podobě útočných a obranných operací samozřejmě nutí k volbě cílů, která přináší po jejich zničení okamžitý efekt. Rozptylovat úsilí a tříštit pozornost na cíle, které bezprostředně ihned po jejich zničení neovlivňují operaci, je potom zcela přirozeně nevýhodné. Kromě toho jistě má svůj význam i to, že určení cílů mimo oblast palebných prostředků a živé síly či míst velení vyžaduje značné vyhodnocovatelské úsilí, velké znalosti o funkcích jednotlivých prvků sestavy a schopnost určit příčiny a následky.

Terén a terénní objekty jako cíl

Mimo uvedených cílů všímáme si v některých případech i vlivu terénu na bojovou činnost a z toho potom vyvozujeme nutnost volby cílů i z této oblasti. Konečným efektem při ničení cílů tohoto druhu by mělo být:

- zúžit možnosti nebo zabránit určitému zámyslu nepřítelů,
- znesnadnit či zpomalit průchod, průjezd, rozvinutí či zaujetí sestavy v určitém prostoru,
- zničit živou sílu a palebné prostředky nebo prvky zabezpečující jejich činnost působením vody či ohně.
- donutit zasadit ty síly a prostředky, které nepřítel zasadit nepředpokládal a tím ztížit jeho situaci jinde.

Typickými cíli v tomto směru jsou:

- přehradní stěny a hráze,
- přepravní zařízení všech typů (přes vodní toky),
- lesní porosty vhodné pro umístění sestavy nepřítelů,

Připustíme-li však, že by ve válce opravdu nedocházelo k žádným obdobím relativního klidu na frontě a operace by střídala operaci, pak připomínám obecně známý požadavek: aby obranná operace připravila podmínky pro útočnou a útočná pro další útočnou, který dává dostatek času a prostoru pro realizaci tohoto požadavku i v palebné oblasti. Je v tomto případě přece možné, aby ničení cílů zaručovalo efekty projevující se až za další dobu. Např. tak, že v průběhu jedné operace budou zničeny cíle, jejichž vyřazení se projeví v celém dosahu až v další operaci.

Daleko nejdůležitějším hlediskem v celé této záležitosti je systematická, která by se měla projevovat v těchto směrech:

- v trvalém zájmu o ničení cílů z oblasti mimo palebné prostředky, živou sílu a místa velení,
- v neustálém vyhodnocování vlivů těchto objektů na bojovou činnost,
- ve stanovení klíčových cílů z této oblasti vzhledem na konkrétní situaci,
- v registraci zničených cílů a sledování projevujících se důsledků,
- v trvalém spojování cílů z první i druhé oblasti,
- ve vyčleňování potřebných průzkumných prostředků pro zjišťování takových cílů.

- terénní konfigurace v okolí silnic a železničních tahů, kde není možnost sjezdů a objízdek,
- tunely,
- zdroje pitné vody.

Zničení velké většiny těchto objektů se projeví bezprostředně vždy tehdy, dojde-li k němu v kritických situacích pro nepřítel. To je tehdy, máme-li jistotu, že nepřítel s objekty počítá a po jejich nenadálém zničení nemá dost prostředků k obnově, náhradním stavbám nebo manévru po jiných směrech či do jiných prostorů.

Velkou výhodou těchto cílů je to, že jsou předem jednou provždy dány a známy bez většího průzkumnového úsilí. Proto je můžeme hodnotit v obecné rovině již předem a v konkrétní situaci jen upřesnit význam a dosah jejich zničení.

Ničení takových objektů má ovšem svůj význam i pro budoucnost. Znamená trvalý faktor, který nepřiznivě ovlivní v daném prostoru možnosti nepřítelů.

Zvláštností takové činnosti je skutečnost, že k ní dochází pomocí palebných prostředků vyšších stupňů. V taktickém rámci je terén jako objekt ničení palebným prostředkem řídkým zjevem, i když rakety s jadernou náplní to umožňují.

Hlavní efekt, kterého dosahujeme při ničení těchto cílů, je zpoždění oproti nepříteli zamýšlených lhotám. Zpoždění nemůžeme posuzovat pouze vzhledem k výsledku, kterého takto zpožděná jednotka (svazek, svaz) dosáhne potom v době svého zasazení do boje, ale zejména podle toho jakého výsledku dosáhne ta jednotka (svazek, svaz), která se zásahem očekávané přicházející jednotky k určité době

počítá. V tomto případě vzniká možnost ničít nepříteli po částech více než jindy.

Účinnost takto chápané volby cílů však závisí na skutečném efektu v cíli, v přesnosti zásahu a účinku. Kalkulace odvozené z předpokládaného úspěchu palebného zásahu v případě nezasažení cíle nebyly by nejen reálné, ale obrátily by se proti nám velmi nepříznivě. Platí zásada, že rozhodneme-li se k takovému cíli, pak musíme zaručit efektivní postih za jakoukoli cenu.

Máme-li stanovit cílům tohoto druhu místo v souhrnu všech možných cílů, co do četnosti to bude místo poslední, i když co do významu ne nejmenší důležité.

Komplexní zhodnocení při volbě cílů

V každém případě volby cíle uvažujeme na základě určitých kritérií, která můžeme rozdělit do dvou skupin.

Do první patří:

- určení toho, co je v konkrétní situaci pro nás nejnebezpečnější,
- určení možnosti zjištění cíle,
- určení možnosti ničení cíle,
- určení projevů důsledků ničení v čase.

Ve druhé skupině kritérií stanovíme:

- jak se zničení cíle projevuje na funkcích druhých prvků sestavy nepříteli, které palebně postiženy nebudou,
- jak se tento přímý nebo nepřímý vliv projeví dále.

Souvěslostí mezi jednotlivými prvky sestavy, z níž volíme cíle, jsou známé. Jde však o to, abychom je posoudili vzhledem ke konkrétní situaci a to ze všech hledisek. Přehled o možných důsledcích je důležitý proto, že v budoucnu, v průběhu bojové činnosti se budou zcela jistě projevovat a v případě našeho nepředvídaní nebo neočekávání těchto projevů bychom nakonec byli překvapeni důsledky toho, co jsme sami způsobili. To by pak znamenalo nevyužitou možnost k vlastním úspěchům a tedy neefektivní činnost.

Pod pojmem komplexní zhodnocení cílů patří i otázka stupně nebo stupňů velení, které budou toto hodnocení dělat. Obecně můžeme říci, že rozebrané zásady platí pro každý stupeň. Tato obecnost se týká zejména určování příčin a následků, posuzování nepřátelské sestavy jako celku, komplexnosti při volbě cílů. Přitom je ale zřejmé, že vzhledem k hodnotě palebného působení různých stupňů dojde k jisté delimitaci mezi určenými cíli. Delimitace je dána růzností palebné možnosti příslušných stupňů velení a již

ve svém prvopočátku ji předpokládáme. Z technického hlediska vzato je věc celkem jednoznačně určena palebnou mohutností a dostřelem. U raketového vojska je tato okolnost běžně respektována, a proto hovoříme o frontových, armádních nebo divizních cílech. Obdobné hledisko je u letectva.

Jde tedy o to, abychom palebné možnosti příslušného stupně považovali jako neměnný základ (to je věc střelecko-technická) a přitom objektivně a důvtipně uvažovali jak dosáhnout nejlepšího efektu v dané konkrétní situaci.

Na druhé straně však vyšší stupeň musí mít možnost své širší objektivní podklady aplikovat a využít i u nižších stupňů, to znamená usměrnit je v zájmu plnění úkolů větší důležitosti. Komplexnost v hodnocení cílů tak nutně předpokládá centralizaci vždy tehdy, kdy je to vzhledem k efektivnosti palebného působení nutné. Delimitace a centralizace nemají být nikdy v rozporu. Toho dosáhneme jednoduchým způsobem, jehož podstata je v těchto opatřeních:

— každý stupeň volí takové cíle, které ze střelecko-technického hlediska může nejefektivněji ničít,

— každý stupeň přitom přihlíží k hlediskům důvtipu a kompletního posouzení cílů,

— každý stupeň si takto vytypované cíle sám zjistí,

— vyšší stupeň v případě možnosti dosažení vyššího celkového efektu nařídí nižšímu stupni na co má palebně působit, přičemž mu obvykle takový cíl nebo skupinu cílů zjistí svými prostředky,

— vyšší stupeň může ovšem i nařídít, aby si takové cíle zjistil nižší stupeň sám, pokud je zázraka, že k tomu má příslušné průzkumné prostředky.

Tabulka 1

		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
1	Vševojskové velení	X															
2	Vševojskový průzkum		X														
3	Živá (úderná) síla			X													
4	Palebné prostředky				X												
5	Průzkum u palebných prostředků					X											
6	Ostatní druhy vojsk						X										
7	Velení vzdušným silám							X									
8	Vzdušné síly (letišť)								X								
9	Řízení a navedení vzdušných sil									X							
10	Velení PVO										X						
11	Palebné prostředky PVO											X					
12	Řízení a navedení PVO												X				
13	Vševojskový týl													X			
14	Zbrojní služba														X		
15	Technická služba															X	
16	Terén a jeho objekty																X

Vysvětlení k tabulce:

Pod pořadovými čísly jsou oblasti, z nichž volíme cíl. Zvolíme-li takový cíl a zničíme jej, pak to bude mít přímý vliv na další oblasti, které jsou v tabulce v příslušném sloupci vyznačeny čárkou.

Jako základní schéma možného způsobu ocenění cílů a přímých vlivů v případě jejich zničení jsem vzal nejdůležitější objekty v sestavě nepřítele, které samozřejmě nejsou úplné. Rovněž jejich vnitřní složení jsem nevyjádřil, ale vytipoval jako celek. Podrobnosti jsou běžně dostupné ve zpravodajských předpisech.

Vyznačení vlivu v tabulce 1 se týká ovlivnění přímého, které dále nerozvádím, protože by to předpokládalo další schémata a tabulky. Jako vzor takových dalších postupů a hodnocení uvádím dva případy konkrétních cílů a vlivů. Při uvažování terénu jako objektu ničení postupujeme ve smyslu samostatné části tohoto článku.

Uvedené vlivy můžeme ukázat např. na vztazích z bodu 12. — řízení a navedení PVO. Cílem bude automatizovaný systém AN/MSQ 18, který pracuje v sestavě oddílu protiletadlových řízených střel Hawk. Za předpokladu, že tento systém není zdvojen dalším systémem AN/MSG 4, pak můžeme vyvodit, že v případě zničení systému AN/MSQ 18 palba oddílu Hawk se nebude moci koordinovat. To znamená, že souvislé, nepřetržité a efektivní přehrazení úseku 12—20 km širokého nebude zaručeno a tím vzniká možnost průletu pro vlastní letectvo a jeho použití na cíle a pro průzkumnou činnost v prostoru:

— jde-li o AN/MSQ 18 oddíl první linie prvního pásma, kdy druhá linie nebyla organizována až k druhému pásmu, což je 60—70 km s možností působení do stran,

— jde-li o AN/MSQ 18 oddíl první linie prvního pásma, kdy druhá linie byla organizována až k druhému pásmu, což je 10—20 km s možností působení do stran,

— to dále znamená možnost řízení palby vlastního dělostřelectva v těchto prostorech pomocí průzkumného letectva a tím se rozšíří počet uspokojivě ničených cílů. To ve svých důsledcích vede ke změ-

ně poměru sil na daném úseku. Konečně vzniká možnost, že nepřítel nahradí funkci oddílu Hawk stíhacím letectvem, ale to potom znamená odčerpání tohoto letectva z jiných úkolů a prostorů, kde to nepředpokládá.

To jsou některé hlavní oblasti projevů vlivů, které působí jednak přímo na vzdušné síly a palebné prostředky PVO, aniž by byly tyto postiženy samy palbou a jednak nepřímo do celé řady dalších oblastí.

Jako příklad nepřímého vlivu vyjádřeného vztahem z bodu 1. — vševojskové vedení a přímého ovlivnění vševojskového týlu, je posouzení dalšího:

— chod týlových zařízení není řízen a upraveno, protože nikdo nevydává další podklady a změny; to se projeví v tom, že

— místa odběrů, množství odběrů a čas odběrů nejsou jasné; to vede k tomu, že

— na některých místech je nedostatek a jinde přebytek; tím

— je ohrožen nebo znemožněn záměr vedení boje (operace), protože neplánovaným zásobováním a odsunem nedojde k úměrnému a správnému rozložení takových potřeb jako PHM, proviant atd.; to má přímý vliv i na

— pokles morálního činitele bojujících vojsk.

To jsou některé řetězce vlivů, které vyplývají z nepřímého působení. Tyto případy můžeme odvozovat ze všech vztahů v tabulce.

Všechny tyto úvahy mají reálnou cenu jen tehdy, kdy operaci a boj chápeme jako souvislost, a to dlouhodobě trvající. Vydělováním jednotlivých údobí, jejich osamostatňováním a zároveň s tím i snahou pouze brát zřetel na stále tytéž cíle se ochuzujeme o efektivní počínání, které se nám přímo nabízí.

Ze třech kategorií, které tvoří ozbrojený boj — síly, čas, prostor — můžeme volit jako cíle jen dvě: síly a prostor. Síly jsou představovány živou silou a bojovou či pomocnou technikou, prostor pak terénem a jeho objekty. Čas můžeme ovlivnit jen působením na síly a prostor.

Tyto dvě oblasti se musí stát proto předmětem posouzení z hlediska volby cílů, a to tak, že především se budeme snažit postihnout souvislosti mezi nimi navzájem i uvnitř nich samých. Na základě posouzení vlastních možností ke zjištění a zničení potřebných objektů a spolu s tím s přihlédnutím k časovému projevení se důsledku ničení určíme s konečnou platností na co máme palebně působit.

V článku jsem si kladl za cíl upozornit na některé možnosti, které se již dlouhou dobu nabízejí při volbě cílů a přesto jich v praxi vševojskové ani palebné orgány nevyužívají. Nejde o snahu v celé šíři odmítnout dosavadní praxi a přejít k extrémním řešením, ale o to, aby volba cílů probíhala uvážlivěji, s větším studijním úsilím a hlavně větším důvtipem. Jde konečně i o to, abychom brali v úvahu nejen naše palebné možnosti, ale zejména možnost průzkumné, které v první řadě umožní nebo neumožní na vybrané cíle palebně působit. Tyto možnosti za současné situace ukazují na nutnost orientace k takovým cílům, které je skutečně možné vždy nebo téměř vždy zjistit.